

Op gebouwen en in constructies nestelende Eksters, een *update*

Eksternest onder de kap van een molen in Kinderdijk, 23 maart 2024 (foto: Bastiaan van de Wetering). *Magpie nest under the hood of a windmill.*

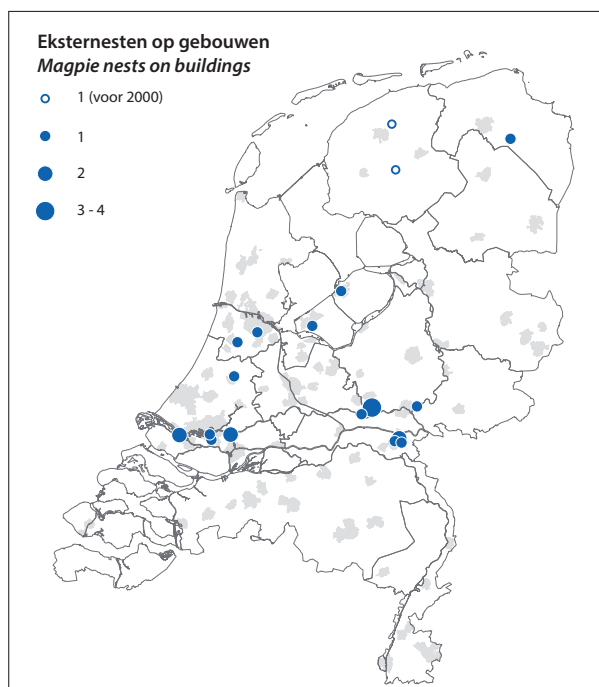
Jan Schoppers

In 2020 werd een overzicht gemaakt van 'gebouwnestelende' Eksters *Pica pica* in ons land (15 gevallen; Schoppers 2020). Naar aanleiding hiervan zijn aanvullingen ontvangen via e-mail en sociale media. Verder werd van Waarneming.nl een overzicht ontvangen van eksternesten met bijzonderheden over deze nesten (25 september 2024). In deze bijdrage worden de nieuwe gevallen van gebouwnestelende Eksters behandeld (gevallen 16 – 24), alsook een elftal nesten in andere constructies. Dit zijn een nest in hek, een nest in een stapel pallets, een nest in een bouwsteiger, twee nesten in een kraan, twee nesten in hoogspanningmasten, drie nesten in treinpalen (twee uit Nederland en één uit Duitsland) en een nest in een Turkse skilift.

Aanvullingen broedgevallen op gebouwen

Op de Wageningen Campus (Wageningen Gld) werd in 2018 een nest ontdekt op het Forum-gebouw, op een glazen-wassersinstallatie (16). Dit is hetzelfde nest, maar dan weer opgebouwd, uit Schoppers (2020). Het nest werd in 2018 verwijderd. In 2024 werd hier weer een nest gebouwd. Dit

kan als een nieuw nest worden beschouwd, want het is niet waarschijnlijk dat het hier om dezelfde vogels gaat. Onbekend is of er tussen 2018 en 2024 een nest aanwezig was. Op een kantoor aan het Jolenpad in Amsterdam NH was in 2019 een nest aanwezig in een brandtrap aan de muur (17). Via *Google Street View* was te achterhalen dat het nest vanaf 2008 al aanwezig was. De brandtrap dateert waarschijnlijk uit 2007. Ook op een brandtrap zat een nest aan een kantoor in Hoofddorp NH, uit 2020 (18). Op Station Nijmegen Gld, waar in 2016 een nest werd ontdekt, werd in 2021 een nieuw nest gevonden (19). Het oude nest werd in april 2019 verwijderd. Het nieuwe nest zat in dezelfde overkapping maar dan *ca.* 30 meter zuidelijker (afbeelding 1). Het is mogelijk dat het in 2019 en/of 2020 ook al aanwezig was. In het voorjaar van 2023 was het nest nog aanwezig, maar leek niet in gebruik. Eind 2024 was het nest weg. In een vergelijkbare overkapping werden in de haven van Rotterdam ZH in 2023 op zeker twee locaties nesten gevonden (20 & 21). Op de grond lagen uitgevlogen, dode eksterjongen. In het voorjaar van 2024 werd een nest ontdekt op één van de molens van Kinderdijk ZH (zie openingsfoto). Het nest was in de bouwfase, maar de waarnemer vermeldde dat waarschijnlijk, net als in voorgaande jaren, het nest door

Figuur 1. Verspreiding van eksternesten op gebouwen voor 2000 (open cirkel) en in 2009-24 (gesloten); deze bijdrage en Schoppers (2020). Grijze ondergrond urbaan met >30 000 inwoners. *Nesting attempts of Magpies on buildings in the Netherlands before 2000 (open dots) and in 2009-24 (filled dots); this note and Schoppers (2020). Grey: urban of >30 000 inhabitants.*

de molenaar verwijderd werd (22 & 23). In het voorjaar van 2024 werd een nest ontdekt achter een kunstwerk aan een flat in Alphen aan den Rijn (24; afbeelding 2).

Andere broedgevallen op menselijke constructies

Naast de 'gebouwnestelende' Eksters werden een aantal gevallen ontvangen van Eksters die in/op andere menselijke constructies nestelden. In april 2004 werd een nest (eindstadium nestbouw) in een bouwkraan gevonden in de wijk Marsdijk in Assen Dr, waar in de omgeving nauwelijks bomen aanwezig waren. De kraan was enkele weken later niet meer aanwezig. In (waarschijnlijk) 2005 is een nest gevonden in de kraan op het Entrepotdok in Amsterdam NH. Tot aan de renovatie in 2014 heeft een paar tenminste éénmaal een nieuw nest gebouwd, deels van de takken van het oude nest. In 2006 was er een nest in een bouwsteiger voor een huis aan de Hoofdweg in Amsterdam NH. Het zat in een hoek en de stangen van de steiger functioneerde als de takken van een boom. In (waarschijnlijk) 2013 zat in de haven van Vlissingen Z een nest op ca. 3 m hoogte op een hek met onder 45 graden naar weerszijden prikkeldraad. In de zo ontstane vork in het prikkeldraad zaten (oude?) nesten. In (waarschijnlijk) het voorjaar 2018 werd een nest ontdekt in een stapel houten pallets bij een bedrijf bij Schiphol

NH. Niet lang na de ontdekking was de stapel opgeruimd. In het voorjaar van 2022 werden twee nesten in hoogspanningsmasten bij Zutphen Gld gevonden. Bij het treinstation van Heerhugowaard NH werd in maart 2024 een nest ontdekt in een draagconstructie van de bovenleiding (afbeelding 3). Op 12 augustus 2024 werd een nest op een ligger tussen twee treinpalen ontdekt op Station Nijmegen Gld, ruim 90 m zuidelijk van het nog aanwezige, niet in gebruik zijnde, nest nr. 19. Op 2 maart 2022 werd op het treinstation van Oberhausen (Duitsland) een nest in een treinpaal gezien. Ook afkomstig uit het buitenland is een melding van 31 mei 2018 betreffende een nest op skistation Ergani Dağı Kayak Merkezi in het oosten van Turkije op 2300 m hoogte. Waarschijnlijk was deze nestplaatskeuze het gevolg van het ontbreken van hoge bomen in de omgeving. Alle ontvangen foto's van nesten op gebouwen en overige constructies zijn te bekijken op de website van Sovon (stats.sovon.nl/stats/soort/15490, onder Publicaties).

Verspreiding

In totaal zijn nu 24 gevallen bekend van op of aan gebouwen nestelende Eksters. Vanaf 2009 gaat het om 22 meldingen waarbij het bij twee (Wageningen en Kinderdijk) om dezelfde locatie/nestplek gaat. De verdeling over de provincies is Gelderland (9), Zuid-Holland (7), Noord-Holland (2), Flevoland (2), Utrecht (1) en Groningen (1; figuur 1). Steden en urbaan gebied hebben de voorkeur, maar Kinderdijk laat zien dat nesten op gebouwen ook in het buitengebied kunnen voorkomen. Er zijn geen meldingen ontvangen uit stedelijke regio's in Noord-Brabant, Limburg en ten noorden van Amsterdam. Of dit een gevolg is van een gebrek aan Eksters met bijzondere broedplekken of aan gebrekkige meldrand van waarnemers is onduidelijk.

De ruimtelijke spreiding van de 'gebouwnestelende' Eksters (figuur 1) laat een drietal clusters zien: (1) Nijmegen (2) Wageningen-Rhenen, (3) omgeving van Rotterdam en Kinderdijk. Van geen van de nesten is bekend of het tussen jaren en nesten om dezelfde vogels gaat die op verschillende nabijgelegen locaties broeden binnen de cluster, of dat het steeds om andere vogels gaat. Birkhead (1991), Glutz von Blotzheim *et al.* (1993) en Cramp & Perrins (1994) geven 323-600 m voor de afstand bij natale dispersie en gemiddeld 425 m (spreiding 0-798 m) tussen geboortest en de eerste nestpoging. De gemiddelde (broed)dispersie in de stad Arnhem was 20-1500 m (gemiddeld 462 m; Waasdorp & Majoor 2001). Het ontstaan van clusters in 'gebouwnestelende' Eksters zou dus kunnen wijzen op een zich verbreidend, recent cultureel fenomeen. Bijvoorbeeld als het nestsucces op de nieuwe plekken hoger is dan het nestsucces in traditionele boomnesten.

Tabel 1. Aanvullingen van op gebouw- en op andere bouwwerken nestelende Eksters in Nederland 2004-24. *Addition of nesting attempts of Magpies on buildings and on other man-made structures in the Netherlands 2004-24.*

	locatie <i>location</i>	datum, jaar <i>date, year</i>	type gebouw <i>type of building</i>	oud/nieuw <i>old/new</i> <10 year	provincie <i>county</i>	rand suburb landelijk <i>rural</i>	nestplek <i>nesting place</i>	Hoogte <i>altitude</i>	Oriëntatie <i>orientation</i>	type nest <i>type of nest</i>	stadium <i>breeding stage</i>	succesvol <i>successful</i>	waarnemer, bron observer, source
16	Wageningen Campus	30-mei-18	onderwijsgebouw <i>Forum</i> <i>education building</i>	n	Gld	r/s	glazenwasserconstructie <i>window cleaner construction</i>	35	-	open	nestbouw <i>nest building</i>	?	MB
	Wageningen Campus	2024	onderwijsgebouw <i>Forum</i> <i>education building</i>	n	Gld	r/s	glazenwasserconstructie <i>window cleaner construction</i>	35	-	open	nestbouw <i>nest building</i>	?	MB
17	Jolienpad, Amsterdam	01-apr-19	kantoor <i>office building</i>	n	NH		ladder muur <i>ladder wall</i>	10	w	open	?	?	JN
18	Beukenhorst, Hoofddorp	18-nov-20	kantoor <i>office building</i>	n	NH	r/s	ladder muur <i>ladder wall</i>	10	zw	gesloten <i>domed</i>	nestbouw <i>nest building</i>	?	TWN
19	Station Nijmegen	2021	overkapping <i>canopy</i>	n	Gld		draagconstructie <i>supporting structure</i>	7	-	open	?	?	JS
20&21	Haven Rotterdam	21-mei-23	overkapping <i>canopy</i>	n	ZH		draagconstructie <i>supporting structure</i>	?	-	?	?	?	JN
22&23	Kinderdijk	2023, 23-3-2024	molen <i>windmill</i>	n	ZH	l/r	rand onder kap <i>edge under cap</i>	23	-	open	nestbouw <i>nest building</i>	nee/no	BvdW
24	Ridderweid, Alphen ad Rijn	03-apr-24	flat <i>apartment building</i>	n	ZH		kunstwerk <i>work of art</i>	13	w	gesloten <i>domed</i>	?	?	FvS
	overig remining												
	Marsdijk, Assen	4-2004	kraan <i>crane</i>	n	Dr		kraanam <i>jib</i>	?		gesloten <i>domed</i>	?	nee/no	BD
	Entrepotok, Amsterdam	2005-14	kraan <i>crane</i>	n	NH		kraanam <i>jib</i>	10		gesloten <i>domed</i>	nestbouw <i>nest building</i>	?	JLK
	Hoofdweg, Amsterdam	2006	bouwsteige <i>scaffolding</i>	n	NH		buizen <i>pipes</i>	?	-	gesloten <i>domed</i>	nestbouw <i>nest building</i>	?	JLK
	Vissagen haven	2013	netwerk <i>fence</i>	n	Zl	r/s	pikkeldraad <i>barbed wire</i>	3		gesloten <i>domed</i>	?	?	JN
	Schiphol	ca. 2018	stapel pallets <i>pallet pile</i>	n	NH	r/s	stapel pallets <i>pallet pile</i>	?	-	?	?	nee/no	TWN
	Hoogspanningsmast bij Zutphen	05-04-2022	hoogspanningsmast <i>high-voltage tower</i>	n	Gld	l/r	in toren bij hoogste traverse <i>in tower in highest crossarm</i>	ca. 50		gesloten <i>domed</i>	?		RvS
	Hoogspanningsmast bij Zutphen	05-04-2022	hoogspanningsmast <i>high-voltage tower</i>	n	Gld	l/r	in toren bij onderste traverse <i>in tower on lowest crossarm</i>	ca. 35		open	?		RvS
	Station Heerhugowaard	11-03-2024	treinpaal <i>train pole</i>	n	NH		verbinding paal/ligger <i>connection pole/beam</i>	6		gesloten <i>domed</i>	?		PB
	Station Nijmegen	12-08-2024	treinpaal <i>train pole</i>	n	Gld		ligger <i>beam</i>	6		gesloten <i>domed</i>	?		JLK

Jan Schoppers

Afbeelding 1. Nest in overkapping in Station Nijmegen, 28 oktober 2021. *Nesting site at Nijmegen Central Station.*

DANKWOORD

De aanvullingen, deels uit het buitenland (b), zijn ontvangen van Pluk Bakker, Morten Bongers, Bert Dijkstra, Jip Louwe Kooijmans, Gernant Magnin (b), Jeroen Nagtegaal, Tim van Nus, Frank van Schie, Jan Schoppers (b), Rob van Swieten, Rob van Westrienen (b) en Bastiaan van de Wetering. Hun initialen staan in tabel 1. Hisko de Vries van Waarneming.nl wordt bedankt voor het selecteren van waarnemingen die met nestelen op gebouwen te maken kunnen hebben. Lara Marx (Sovon) heeft figuur 1 gemaakt. Romke Kleefstra en Herman van Oosten hebben de bijdrage vanuit de redactie becommentarieerd.

LITERATUUR

- Birkhead T. 1991. The Magpies. The ecology and behaviour of Black-billed and Yellow-billed Magpies. T & AD Poyser, Londen.
- Cramp S. & C.M. Perrins (eds) 1994. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North-Africa. The Birds of the Western Palearctic. Volume 8: Crows to Finches. Oxford University Press, Oxford.
- Glutz von Blotzheim U.N. & K.M. Bauer 1993. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 13/III. Aula-Verlag, Wiesbaden.
- van Manen W. 2018. Ekster *Pica pica*. In: Sovon Vogelonderzoek Nederland. Vogelatlas van Nederland, p. 394-395. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Schoppers J. 2020. Eksters die op gebouwen nestelen. Limosa 93: 82-88.
- Waasdorp S. & F. Majoor 2001. Eksters in Arnhem. Vlerk 18: 45-50.

Jan Schoppers, Worth Rhedenseweg 22, 6991 DW Rheden; jan.schoppers@sovon.nl

Frank van Schie

Afbeelding 2. Nest achter kunstwerk aan flat in Ridderveld, Alphen aan den Rijn. 3 april 2024. *Nest on a flat behind a piece of art.*

Pluk Bakker

Afbeelding 3. Ekster met nest in treinpaal op station Heerhugowaard, 11 maart 2024. *Magpie with nest in train pole.*

Magpies *Pica pica* nesting on buildings, an update

In Schoppers (2020) 15 cases of Magpies building nests in buildings are described. In the current note an additional nine nests and locations are described. Again education, office and apartment buildings were used by Magpies to build nests, also built in the trusses of a railway station

hall and on an old windmill in a rural area. Eleven other nests were built on other man-made structures (Tab. 1). In 2009-24 most nesting attempts on buildings were in the central and western parts of the Netherlands (Fig. 1), with apparent spatial clustering.

KORTE BIJDRAGE

Jan Schoppers
jan.schoppers@sovon.com

Eksters die op gebouwen nestelen

Magpies *Pica pica* nesting on buildings

Nest van een Ekster onder de overkapping van Station Nijmegen, 3 juni 2016 (foto: Jan Schoppers). Nest of a Magpie under the roof of the main station in Nijmegen.

KORTE BIJDRAGE

Naar aanleiding van de oproep kreeg ik veel foto's toegezonden. In deze Powerpoint worden de foto's per geval getoond. De nummering en locatie correspondeert met tabel 1.

Via online requests I received many photo's. In this Powerpoint the photo's are corresponding with the number and location in table 1.

Nest van een Ekster onder de overkapping van Station Nijmegen, 3 juni 2016 (foto: Jan Schoppers). Nest of a Magpie under the roof of the main station in Nijmegen.

Tabel 1. Gegevens van op gebouw- en op andere bouwwerken nestelende Eksters in Nederland 1948-2017. *Details of nesting attempts of Magpies on buildings and on other man-made structures in the Netherlands 1948-2017.*

	locatie - location	datum, jaar - date, year	type gebouw - type of building	oud/nieuw - old/new	provincie - county	rand - suburb	nestplek - nesting place	hoogte (m) - altitude	orientatie - orientation	type nest - type of nest	stadium - breeding stage	succesvol - successful	waarnemer, bron - observer, source
1	Giekerk	1948	loods - warehouse	?	Fr		hanebalken - rafter	?	-	?	?	?	MF, lit
2	Fjurlanswei, Oldeboorn	1981	torensilo bij boerderij - silage silo near farm	n	Fr		trapplateau - stair plateau	15	?	open	6 ei - 6 eggs	nee - no	MF, lit
3	Fashion Dome, Almere	2009	bedrijfsgebouw - business building	n	Fl	t/s	balkon - balcony	20	?	open	?	?	RH
4	Vossenburg Barendrecht	2011	flat - apartment building	n	ZH	t/s	vensterbank - window ledge	16	NW	open	5 ei, 2 jong, 1 uitgevl - 5 eggs, 2 juv, 1 fledged	ja - yes	PvN
5	De Beemd, Velp	2012 & 2013	bedrijfsgebouw - business building	n	Gld	t/s	buizenconstructie - pipe construction	?	ZO	open	?	?	BvB
6	Aubadestraat, Nijmegen	2015	flat - apartment building	o	Gld		kunstwerk - work of art	14	NO	gesloten - domed	?	?	TT
7	Dr. Aletta Jacobs College, Hoogezand	2015	onderwijsgebouw - education building	n	Gr	t/s	buizenconstructie - pipe construction	?	?	?	?	nee - no	MW
8	Station Lelystad	2015	overkapping - canopy	n	Fl		draagconstructie - supporting structure	10	-	open	?	?	VH
	Station Lelystad	2016	overkapping - canopy		Fl		draagconstructie - supporting structure	10	-	open	jongen - juveniles	ja - yes	VH
9	Wageningen Campus	2015	onderwijsgebouw Radix - education building	n	Gld	t/s	vensterbank - window ledge	9	ZO	open	?	nee - no	WA,GvdV, RS
	Wageningen Campus	2016	onderwijsgebouw Radix - education building		Gld		vensterbank - window ledge	9	-	open	4 ei, 1 jong - 4 eggs, 1 juv	nee - no	WA,GvdV, RS
10	Wageningen Campus	2015	onderwijsgebouw Orion - education building	n	Gld	t/s	draagconstructie - supporting structure	38	-	?	jongen - juveniles	ja - yes	CF
	Wageningen Campus	2016	onderwijsgebouw Orion - education building		Gld		draagconstructie - supporting structure	38	-	?	?	?	CF
11	Wageningen Campus	2016	onderwijsgebouw Forum - education building	n	Gld	t/s	glazenwasserconstructie - window cleaner construction	35	-	?	jongen - juveniles	?	CF,WA
	Wageningen Campus	24-02-17	onderwijsgebouw Forum - education building		Gld		glazenwasserconstructie - window cleaner construction	35	-	open	?	?	CF,WA
12	Ouwehands Dierenpark, Rhenen	23-04-16	speelhal - indoor playground	n	Ut	t/s	draagconstructie - supporting structure	?	-	?	?	?	DB
13	Station Nijmegen	2016	overkapping - canopy	o	Gld		draagconstructie - supporting structure	7	-	open	eieren, 2 jongen - eggs, 2 juveniles	ja - yes	JS, HQ
	Station Nijmegen	2017, 2018 & 2019	overkapping - canopy	o	Gld		draagconstructie - supporting structure	7	-	open	?	?	JS, HQ
14	Nijmegen Campus	2016	onderwijsgebouw Huygens - education building	n	Gld	t/s	lamellen - blinds	15	ZO	open	?	?	JS
15	Rabobank Zuidplein, Rotterdam	2016 & 2017	kantoor - office building	n	ZH		lichtreclame - neon lights	24	O	open	jongen - juveniles	ja - yes	BdK, KM
	overig - remaining												
	Metaalhandel Hoebe, Franeker	03-05-75	kraan - crane		Fr		kraanarm - jib	30		open	5 ei - 5 eggs	?	MF
	Het Ding van Nauw Gabo, Rotterdam	voorjaar 2015 & 2016	kunstwerk - artwork	o	ZH		metalen bint - metal rafter	24		gesloten - domed	?	?	KM

2 Fjûrlanswei, Oldeboorn

Vanellus nov-dec 1981

zal handhaven - krijgen we nu misschien een derde immigrant uit Amerika in de gedaante van de wasbeer. Ik geloof niet, dat we met deze nieuwe aanwinst ingenomen moeten zijn. Ik eindig met nogmaals „Trouw” te citeren:

„Ing. E. Reinders, oud-opperhoutvester van de koningin, heeft de indruk, dat de dieren voorshands schadelijker zijn voor de boeren dan voor de bossen, hoewel de invloed ervan op de natuur op het moment nog niet helemaal valt te voorspellen, zodat oplettendheid geboden is”.

Adres: Pr. Beatrixweg 13, 9001JM Grouw

Vogelnieuws

J. DE JONG

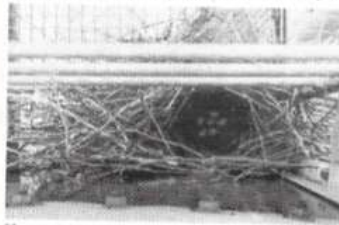
Vreemde nestplaats van ekster

Half april 1981 werd door H. Waringa uit Akkrum een vreemde nestplaats van de ekster ontdekt. Bij de boerderij van A. W. de Kam aan de Fjûrlanswei te Oldeboorn werd een eksternest met zes eieren aangetroffen aan een torensilo. Het nest zat op een gedeelte van de stalen trap welke aan de zijkant van de silo bevestigd is (zie foto).

Het nest was van normaal materiaal (takjes, stro, etc.) gemaakt en was niet voorzien van een kap. De bomen rondom de boerderij zijn kort geleden aangeplant en verkeren nog in het beginstadium van de groei, zodat dit eksterpaar het hoger op moest zoeken.

Op de tweede foto is met een pijltje aangegeven waar zich het nest van de eksters bevindt.

We weten uit de literatuur dat eksters soms vreemde plaatsen uitkiezen om er te nestelen. Vogels in Friesland, deel 3, 1979, blz. 1418 meldt als afwijkende broedplaatsen: hoogspanningsmasten (dikwijls), in een loods op hanebalken, in een paal

Het nest van de ekster met zes eieren op de trap van torensilo. Foto H. Waringa, Akkrum.

De pijl op de foto geeft de plaats aan waar het nest van de ekster zich bevond.

Foto H. Waringa, Akkrum.

van de radiocentrale en in een in bedrijf zijnde hoge kraan op een industrieterrein.

Aan de lijst van de vreemde broedplaatsen van de ekster kunnen we nu ook toevoegen: aan torensilo's.

Daar het aantal torensilo's in Friesland de laatste tien jaar sterk is toegenomen ben ik benieuwd of het nestelen van eksters (of andere soorten) in of aan deze silo's toeneemt. Het nest bij de boerderij te Oldeboorn is volgens A. W. de Kam na enige tijd verlaten.

Opzettelijke vergiftiging van vogels

Op 9 april 1981 meldde de heer Rozenberg uit Heerenveen me telefonisch dat hij op die dag tijdens het eierenzoeken in de omgeving van Langelille een dode bruine kiekendief in het land had gevonden, samen met drie gifeieren en verschillende dode zwarte kraaien. De kiekendief was kort geleden gestorven evenals de zwarte kraaien. Diezelfde avond nog werd het gifei, samen met de dode bruine kiekendief en een dode zwarte kraai, meegenomen. De dode vogels en het gifei werden in overleg met de landeigenaar Hoekstra en zijn buurman Swart naar Drs. H. J. Vlagsma, dierenarts te Scherpenzeel, gebracht voor nader onderzoek.

Swart vond de volgende dag nog twee gifeieren en bracht ook die naar de dierenarts. Drs. H. J. Vlagsma zond het geheel op naar het Centraal Diergeneeskundig Instituut (CDI).

De gemeentepolitie te Wolvega werd direct op de hoogte gesteld van het geconstateerde.

Opvallend was dat tijdens het zoeken naar de vergiftigde eieren in de landerijen de heer Swart me

4 Vossenburg Barendrecht

Dit eksternest werd gebouwd in een nieuwbouwwijk waar in de verre omtrek geen geschikte nestboom te vinden was. Met dank aan **DEBBIE** voor het geduld dat ze heeft moeten opbrengen voordat ze haar ramen weer kon wassen, én voor de mooie foto's die ze heeft gemaakt!

http://www.ekstersenzo.nl/eksters1_foto/#foto06

6 Aubadestraat, Nijmegen

<https://goo.gl/maps/prugR1yzW652>

8 Station Lelystad

Foto: Vanessa Hemrika
12 juli 2016

9 Wageningen Campus, Radix

Gerrie van de Ven ←↖↑
23 maart 2016

Rik Schuiling ↑→
15 april 2016

11 Wageningen Campus, Forum

Foto's: Cornelis Fokker
24 februari 2017

13 Station Nijmegen

Foto: Hans Quaden
23 mei 2016

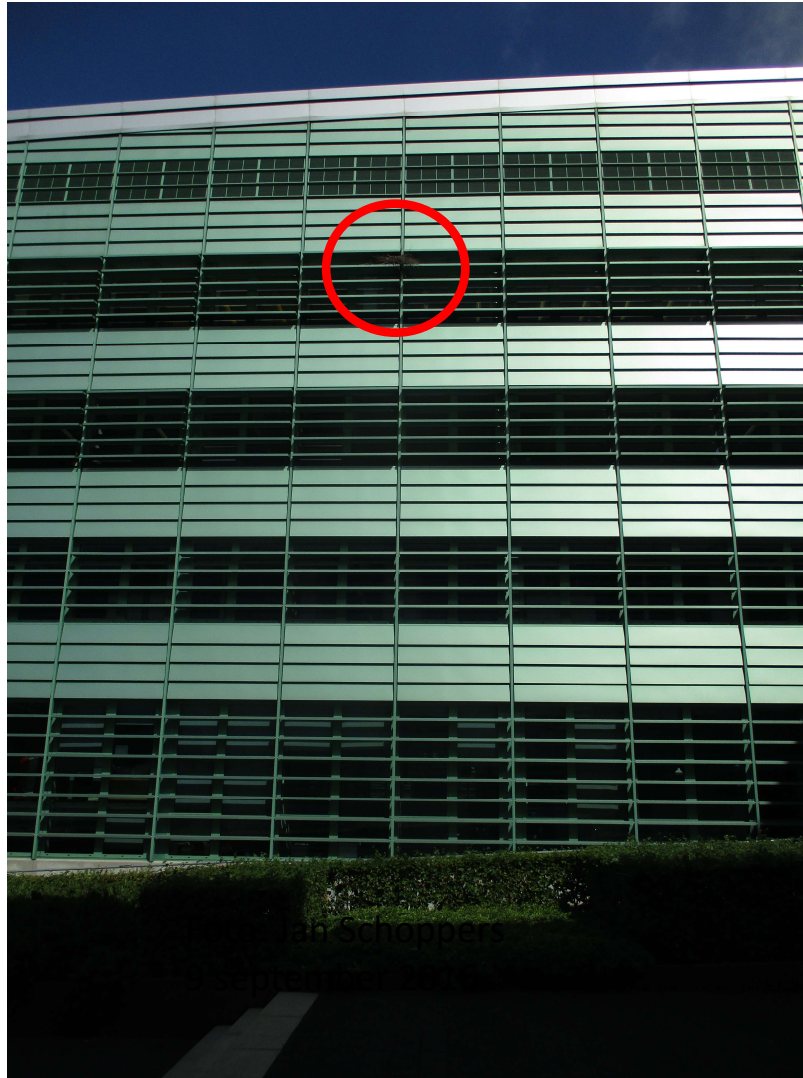

Foto: Jan Schoppers ↗→
3 juni 2016

14 Nijmegen Campus

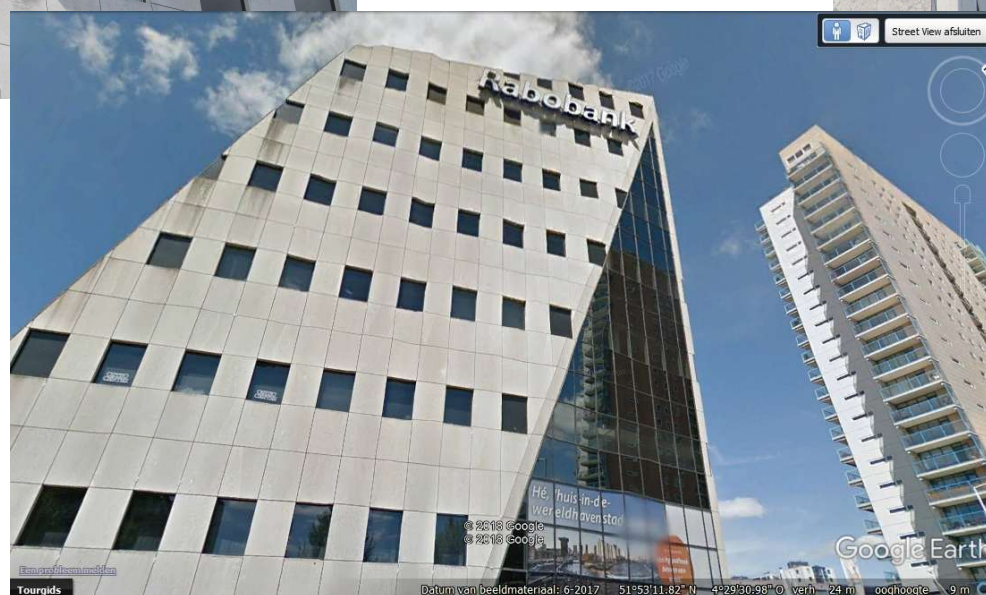
Foto: Jan Schoppers
9 september 2017

15 Rabobank Zuidplein, Rotterdam

Foto's: Bernhard de Kievit
17 april 2017 ← →

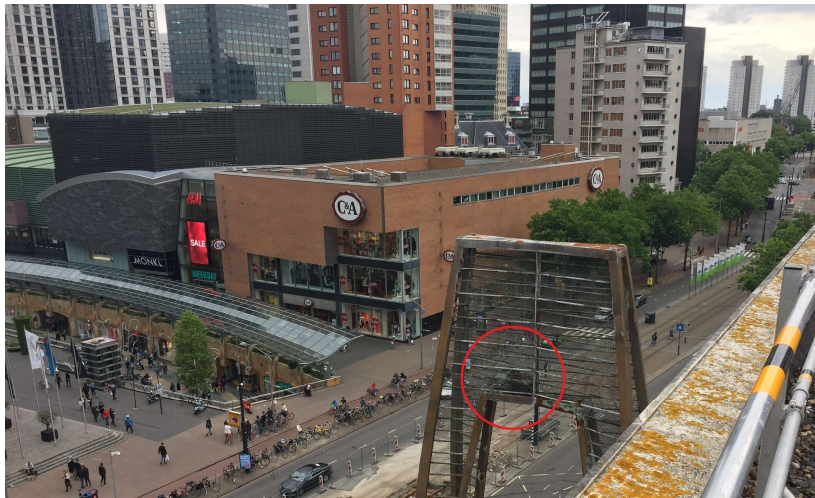
overig – remaining

Metaalhandel Hoeben, Franeker
Leeuwarder Courant, 3 mei 1975

overig – remaining

Het Ding van Nauw Gabo, Rotterdam
Foto's: Kees Moeliker

juni 2017

Collectie Natuurhistorisch
Museum Rotterdam 9989-005289

oktober 2017

overig – remaining

Het Ding van Nauw Gabo, Rotterdam
NRC Handelsblad, 1 oktober 2017. Kees Moeliker.

BEEST

Een zorgvuldig getransporteerd eksternest

Onzichtbaarheid is het lot van kunstwerken in de open ruimte. Mooi of lelijk, er komt een dag dat je ze niet meer ziet.

Neem het zesentwintig meter hoge beeld van graniet, beton, staal en koper dat pal naast de Bijenkorf op de Coolsingel staat. Rotterdammers lopen er achtereenvolgens voorbij. Dat gold ook voor mij. 'Het Ding' zoals het zestig jaar oude kunstwerk van Naum Gabo in de volksmond heet, trok pas een jaar of wat geleden mijn volle aandacht toen een paar-tje eksters er een nest in bouwde. Beide vogels vlogen af en aan met takken die ze kunstig tussen het gaas van de nok vlochten, tot er een enorm bouwwerk was ontstaan. Vanaf straatniveau leed ook het nest aan onzichtbaarheid – het was niets meer dan een donkere vlek die opging in de sculptuur. Alleen het geoeffende oog van de vogelaar wist wat er gaande was.

Het nest is bijzonder, want zelfs eksters in de stad blijven meestal trouw aan hun diepgewortelde natuur om in bomen te nestelen. Op de Coolsingel moeten ze 'Het Ding' voor een populier aangezien hebben. Dergelijke aanpassingen van dieren aan het grootstedelij-

ke leven laten we graag zien in het Natuurhistorisch Museum. Dat wist Saskia van Dongen, projectleider bij de gemeente Rotterdam. Toen de restauratie van het langzaam wegroestende beeld in gang gezet werd, regelde zij behoud van het eksternest. Afgelopen week beklommen we het kunstwerk om het nest te verzamelen. Gerieflijk en zonder halsbrekende toeren, want de constructie is van onder tot boven ommuurd. Het nest had een horizontale stalen balk als fundament en is gebouwd van dunne boomtakken en drie tielwraps. De overkapping was ingestort, maar de nestkom van klei is intact en bleek te zijn verstevigd met lange repen ramenkit. Uitwerpselen wijzen er op dat het bouwsel intensief bewoond geweest is. Glimmende voorwerpen, zoals juwelen of muntjes, ontbreken.

Conservator Bram Langeveld is blij met de aanwinst voor de stadsnatuurcollectie van het museum: „In de oorspronkelijke vorm konden we het nest niet veilig stellen, maar er is geen takje verloren gegaan. Verzamelen van een stuk van het karakteristieke gegolfde gaas waarin het verankerd zat, stuitte op verzet. Het is immers een rijksmonument.”

FOTO KEES MOELIKER

Het eksternest in het kunstwerk op de Coolsingel.

Jan Schoppers
jan.schoppers@sovon.nl

Op gebouwen en in constructies nestelende Eksters, een *update*

Eksternest onder de kap van een molen in Kinderdijk, 23 maart 2024 (foto: Bastiaan van de Wetering). *Magpie nest under the hood of a windmill.*

Naar aanleiding van de oproep kreeg ik veel foto's toegezonden. In deze Powerpoint worden de foto's per geval getoond. De nummering en locatie correspondeert met tabel 1.

Via online requests I received many photo's. In this Powerpoint the photo's are corresponding with the number and location in table 1.

Op gebouwen en in constructies nestelende Eksters, een *update*

Eksternest onder de kap van een molen in Kinderdijk, 23 maart 2024 (foto: Bastiaan van de Wetering). *Magpie nest under the hood of a windmill.*

Tabel 1. Aanvullingen van op gebouw- en op andere bouwwerken nestelende Eksters in Nederland 2004-24. *Addition of nesting attempts of Magpies on buildings and on other man-made structures in the Netherlands 2004-24.*

	locatie <i>location</i>	datum, jaar <i>date, year</i>	type gebouw <i>type of building</i>	oud/nieuw old/nieuw <10 year	provincie <i>county</i>	rand sub- urb landelijk <i>rural</i>	nestplek <i>nesting place</i>	Hoogte <i>altitude</i>	Orientatie <i>orientation</i>	type nest <i>type of nest</i>	stadium <i>breeding stage</i>	succesvol <i>successful</i>	waarnemer, bron observer, source
16	Wageningen Campus	30-mei-18	onderwijsgebouw Forum <i>education building</i>	n	Gld	r/s	glazenwasserconstructie <i>window cleaner construction</i>	35	-	open	nestbouw <i>nest building</i>	?	MB
	Wageningen Campus	2024	onderwijsgebouw Forum <i>education building</i>	n	Gld	r/s	glazenwasserconstructie <i>window cleaner construction</i>	35	-	open	nestbouw <i>nest building</i>	?	MB
17	Jolenpad, Amsterdam	01-apr-19	kantoor <i>office building</i>	n	NH		ladder muur <i>ladder wall</i>	10	w	open	?	?	JN
18	Beukenhorst, Hoofddorp	18-nov-20	kantoor <i>office building</i>	n	NH	r/s	ladder muur <i>ladder wall</i>	10	zw	gesloten <i>domed</i>	nestbouw <i>nest building</i>	?	TvN
19	Station Nijmegen	2021	overkapping <i>canopy</i>	n	Gld		draagconstructie <i>supporting structure</i>	7	-	open	?	?	JS
20&21	Haven Rotterdam	21-mei-23	overkapping <i>canopy</i>	n	ZH		draagconstructie <i>supporting structure</i>	?	-	?	?	?	JN
22&23	Kinderdijk	2023, 23-3-2024	molen <i>windmill</i>	n	ZH	l/r	rand onder kap <i>edge under cap</i>	23	-	open	nestbouw <i>nest building</i>	nee/no	BvdW
24	Ridderveld, Alphen ad Rijn	03-apr-24	flat <i>apartment building</i>	n	ZH		kunstwerk <i>work of art</i>	13	w	gesloten <i>domed</i>	?	?	FvS
	overig remaining												
	Marsdijk, Assen	4-2004	kraan <i>crane</i>	n	Dr		kraanarm <i>jib</i>	?		gesloten <i>domed</i>	?	nee/no	BD
	Entrepodok, Amsterdam	2005-14	kraan <i>crane</i>	n	NH		kraanarm <i>jib</i>	10		gesloten <i>domed</i>	nestbouw <i>nest building</i>	?	JLK
	Hoofdweg, Amsterdam	2006	bouwsteige <i>scaffolding</i>	n	NH		buizen <i>pipes</i>	?	-	gesloten <i>domed</i>	nestbouw <i>nest building</i>	?	JLK
	Vlissingen haven	2013	hekwerk <i>fence</i>	n	Zl	r/s	prikkeldraad <i>barbed wire</i>	3		gesloten <i>domed</i>	?	?	JN
	Schiphol	ca. 2018	stapel pallets <i>pallet pile</i>	n	NH	r/s	stapel pallets <i>pallet pile</i>	?	-	?	?	nee/no	TvN
	Hoogspanningsmast bij Zutphen	05-04-2022	hoogspanningsmast <i>high-voltage tower</i>	n	Gld	l/r	in toren bij hoogste traverse <i>in tower in highest crossarm</i>	ca. 50		gesloten <i>domed</i>	?		RvS
	Hoogspanningsmast bij Zutphen	05-04-2022	hoogspanningsmast <i>high-voltage tower</i>	n	Gld	l/r	in toren bij onderste traverse <i>in tower on lowest crossarm</i>	ca. 35		open	?		RvS
	Station Heerhugowaard	11-03-2024	treinpaal <i>train pole</i>	n	NH		verbinding paal/ligger <i>construction pole/beam</i>	6		gesloten <i>domed</i>	?		PB
	Station Nijmegen	12-08-2024	treinpaal <i>train pole</i>	n	Gld		ligger <i>beam</i>	6		gesloten <i>domed</i>	?		JLK

17 Jolenpad, Amsterdam

- Foto: Google Strreet View
- November 2022

18 Beukenhorst, Hoofddorp Lelystad

- Foto: Tim van Nus
- 18 november 2020

19 Station Nijmegen

- Foto: Jan Schoppers
- 28 oktober 2021

19 Kinderdijk

Foto: Bastiaan van de
Wetering
23 maart 2024

24 Ridderveld, Alphen ad Rijn

Foto: Frank van Schie
3 april 2024

overig – remaining

Marsdijk, Assen

Foto: Bert Dijkstra,
april 2004

overig – remaining

Entrepodok, Amsterdam

Kraan/crane, Google Street View, april 2023, toen geen nest aanwezig/then no nest present.

overig – remaining

Hoogspanningsmast, Zutphen

Foto; Rob van Swieten
5 april 2022.

overig – remaining

Hoogspanningsmast, Zutphen

Foto; Rob van Swieten
5 april 2022.

overig – remaining

Station Heerhugowaard

Treinpaal/train pole
Pluk Bakker, 11 maart & 18 april (ro) 2024.

overig – remaining

Station Nijmegen

Treinpaal/train pole

Jip Louwe Kooijmans, 12 augustus 2024.

overig – remaining

Oberhausen Hbf (BRD)

Treinpaal/train pole

Jan Schoppers, 2 maart 2022.

overig – remaining

Ergen Dağı Kayak Merkezi (TR)

Skilift/ski lift

Rob van Westrienen & Gernant Magnin, 31 mei 2018.